

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi M.M. – pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] z dnia 15 września 2023 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., z udziałem Państwowej Komisji Wyborczej, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 19 września 2023 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Uchwałą Okręgowej Komisji Wyborczej w K. z 11 września 2023 r. w sprawie odmowy rejestracji listy kandydatów na posłów złożonej przez Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., Okręgowa Komisja Wyborcza w K., (dalej: „Komisja”), odmówiła rejestracji listy kandydatów na posłów zgłoszonej przez Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców (dalej: „Komitet”), z powodu nieuzyskania wymaganego poparcia wyborców tj. niespełnienia warunku określonego w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego.

W dniu 11 września 2023 r. zostało doręczone Państwowej Komisji Wyborczej odwołanie złożone przez osobę upoważnioną przez pełnomocnika wyborczego Komitetu do zgłoszenia listy kandydatów na posłów.

Uchwałą nr [...] Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 15 września 2023 r. w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w okręgu wyborczym nr [...] w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., (dalej: „uchwała”), Państwowa Komisja Wyborcza oddaliła odwołanie.

W dniu 18 września 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła skarga na uchwałę wniesiona przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu do zgłoszenia listy kandydatów.

W skardze:

1) wniesiono o uchylenie uchwały,

2) zarzucono naruszenie:

a) zasady powszechności wyborów - art. 96 ust. 2 Konstytucji RP oraz powtórzoną w art. 192 Kodeksu wyborczego. Zasady rozumianej w doktrynie jako poszerzenie czynnego i biernego prawa wyborczego na wszystkie stadia postępowania wyborczego;

b) art. 159 § 2 pkt 2 poprzez zaniechanie lub niedopełnienie przez PKW w ramach nadzoru ujawnienia i wyciągnięcie skutków z faktu, iż przed 1 września CRW z mocy prawa i komunikatów nie posiadał danych pozwalających na rzetelną weryfikację praw wyborczych i odbierał prawa wyborcze obywatelom popierającym podpisami start komitetów, co doprowadziło do obniżenia liczby podpisów poparcia poniżej wymaganej;

c) art. 159 § 2 pkt 9 poprzez zaniechanie przez PKW kampanii informacyjnej dotyczącej warunków wdrożenia CRW określonych w komunikatach premiera co doprowadziło do niewiedzy zarówno obywateli, wyborców popierających, jak i obywateli pracujących w organach wyborczych, którzy widząc ponad normatywną, zaskakująco wysoką błędnych adresów i innych danych CRW, co doprowadziło w rezultacie to utrwalania praktyk fałszujących wyniki fazy

wyborczej rejestracji komitetów i zniweczyło wysiłek obywateli popierających oraz nie wymusiło żadnej reakcji na władzy wykonawczej, która mogła zmienić treść komunikatów uzupełniając obowiązek migracji także o dane adresowe faktycznego zamieszkania wyborców.

Pismem z 19 września 2023 r. Państwowa Komisja Wyborcza wniosła o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niniejsza skarga jest niezasadna i podlega oddaleniu.

Z art. 91 ustawy k.wyb. wynika, że szczegółowe zasady tworzenia komitetów wyborczych oraz zgłaszania ich właściwym organom wyborczym określają przepisy szczególne Kodeksu. Zgodnie z przepisem art. 210 § 1 k.wyb. zgłoszenie listy kandydatów przez komitet wyborczy wymaga poparcia, w sposób określony przepisami Kodeksu wyborczego, podpisami co najmniej 5.000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym.

Przed przystąpieniem do omówienia zarzutów w niej podniesionych podkreślenia wymaga, że przedmiotem kontroli odwoławczej dokonywanej przez Sąd Najwyższy w ramach postępowania skargowego, o którym mowa w art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego, jest uchwała Państwowej Komisji Wyborczej, a więc ta decyzja, która jest konsekwencją odwołania od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odmowy rejestracji listy kandydatów. Fakt ten ma istotne znaczenie dla określenia granic skargi i zakresu zarzutów, które mogą być obecnie rozpatrywane. Sąd Najwyższy w postępowaniu skargowym toczącym się w trybie art. 218 § 3 Kodeksu ocenia więc prawidłowość postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej wydanego w następstwie odwołania od decyzji komisji wyborczej pierwszego stopnia.

Analiza niniejszej sprawy nie pozwala na uznanie za zasadne argumentów Skarżącego i w konsekwencji uwzględnienie skargi. Wnoszący środek zaskarżenia (który *nota bene* używa różnych błędnych nazw skargi – „wniosek”, „odwołanie”) nie sformułował konkretnych zarzutów skargi, a *gros* jej argumentacji sprowadza

się do kwestionowania aktualnego stanu funkcjonowania Centralnego Rejestru Wyborców.

W tym kontekście podnieść trzeba, że Państwowa Komisja Wyborcza jako stały organ wyborczy (art. 152 § 1 Kodeksu wyborczego) posiada dostęp do Centralnego Rejestru Wyborców w celu realizacji zadań określonych w Kodeksie wyborczym (art. 18 § 8 pkt 2 Kodeksu wyborczego). Wobec powyższego PKW miała prawo skorzystania z Centralnego Rejestru Wyborców, nawet jeśli Skarżący ma zastrzeżenia co do jego funkcjonowania. Skarżący mając dostęp do złożonych list, nie wskazał ani jednego konkretnego przypadku, który wskazywałby na faktyczną niezgodność danych zawartych w CRW ze stanem faktycznym.

Powyższego nie spełnia następujący fragment uzasadnienia skargi: „powyższy wywód dotyczący przepisów określających zbudowanie systemu CRW można potwierdzić wyjątkową skalą dyskwalifikowania podpisów poparcia ze względu na adres, na brak praw wyborczych w okręgu, na adres z innego okręgu a na koniec wręcz na brak figurowania w rejestrze. PKW sama określa w uzasadnieniu tę niezwykle ilość wadliwych podpisów w okręgu [...] na poziomie 45,44% jako niespotykaną. Nie powinien Wysokiemu Sądowi umykać fakt całokształtu wyników weryfikacji we wszystkich dużych miastach w oparciu o CRW, bo wynik K. nie jest rekordowy. 40% wadliwych podpisów w przypadku naszego komitetu to norma w każdym dużym mieście – W., R., G., B., S., P. - czyli miejsc, gdzie ludzie migrują nie meldując się na pobyt stały i choć wcześniej korzystali z adresu faktycznego w kontekście swoich praw wyborczych teraz po nowelizacji i po wadliwej z mocy prawa migracji danych do CRW, utracili swoje wcześniej potwierdzone wnioskami prawa. W B. skala wad adresów wyniosła ponad 55%. Warto też wspomnieć, że problem nie dotyczy tylko naszego komitetu. Po ujawnieniu problemów prawnych z CRW, komisarz wyborczy w K. we współpracy z urzędem miasta K. wykonał test zupełności danych CRW i skala problemu była zbliżona do wyników kontroli naszych podpisów poparcia - 40%” (s. 3). I dalej: „wywody PKW (...) są także chybione w odniesieniu do poszczególnych przypadków co możemy prosto wykazać na przykładzie naszego kandydata nr [...]1. z listy w okręgu [...] – M.J., jego żony. Osoby te wpisały przed 1 września na karcie poparcia swoje dane adresowe faktyczne,

wedle właściwości, których od lat głosowali w różnych wyborach. Ich podpisy poparcia zostały uznane przez OKW w K.1. za błędne, ponieważ nie figurowali w rejestrze CRW w ogóle. Małżonkowie wobec ujawnionego niefigurowania w związku z usuwaniem braków formalnych kandydatów, udali się do urzędu miasta T. i okazało się, że jednak figurują w rejestrze CRW” (s. 4). Przytoczenie ogólnych danych, czy postępowania konkretnego kandydata (i jego żony) nie prowadzi do skutecznego zakwestionowania stanowiska organów wyborczych. Komitet (jego reprezentant) nie przedstawił wiarygodnych dowodów na nielegalne działanie OKW i PKW w niniejszej sprawie (np. nieuwzględnienie konkretnych, prawidłowo „zebranych” podpisów). Same generalne zastrzeżenia do działania Centralnego Rejestru Wyborców nie mogą prowadzić do uznania, że skarga zawiera usprawiedliwione podstawy (zarzuty).

W niniejszej sprawie liczba prawidłowo zgromadzonych podpisów wyniosła tylko 3017, co nie spełnia wymagań określonych w art. 210 § 1 k.wyb. Wbrew sugestiom skargi (s. 5), Sąd Najwyższy nie widzi powodów, dla których niewiarygodnym byłoby oświadczenie PKW, że ta w związku ze złożonym odwołaniem 14 września 2023 r. raz jeszcze sprawdziła wszystkie zakwestionowane przez OKW w K.2. podpisy poparcia wykorzystując do tego CRW. PKW, po dokonaniu ponownej weryfikacji podpisów zakwestionowanych przez Komisję uznała, że OKW w K. niewłaściwie zakwalifikowała jako błędne [...] podpisów (s. 11 zaskarżonej uchwały).

Reasumując, w ramach kontroli odwoławczej zainicjowanej skargą reprezentanta Komitetu, Sąd Najwyższy nie dopatrył się nieprawidłowości wskazanych w skardze, mogących skutkować uznaniem jej za zasadną. Podniesione w skardze argumenty, ze względu na wskazane wyżej przyczyny nie mogą odnieść zamierzonego przez Skarżącego skutku.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[A.W.]

[a!]